

Predviđanje

prof.dr.sc. Zdenko Klepić

dr.sc. Zdenko Klepić
2.5.2015.

Priroda predviđanja

- Predviđanje je proces anticipiranja budućnosti.
- Predviđanje se bavi onim što se pretpostavlja da će se dogoditi u budućnosti, dok se planiranje bavi onim što *bi se trebalo* dogoditi u budućnosti.
- Predviđanje se može definirati kao proricanje, projiciranje ili procjena budućih događaja ili uvjeta u kojima će poduzeće operirati.

PREDVIĐANJE

- Temeljne komponente predviđanja
 - Teorija
 - Opservacija

Temeljne komponente predviđanja:

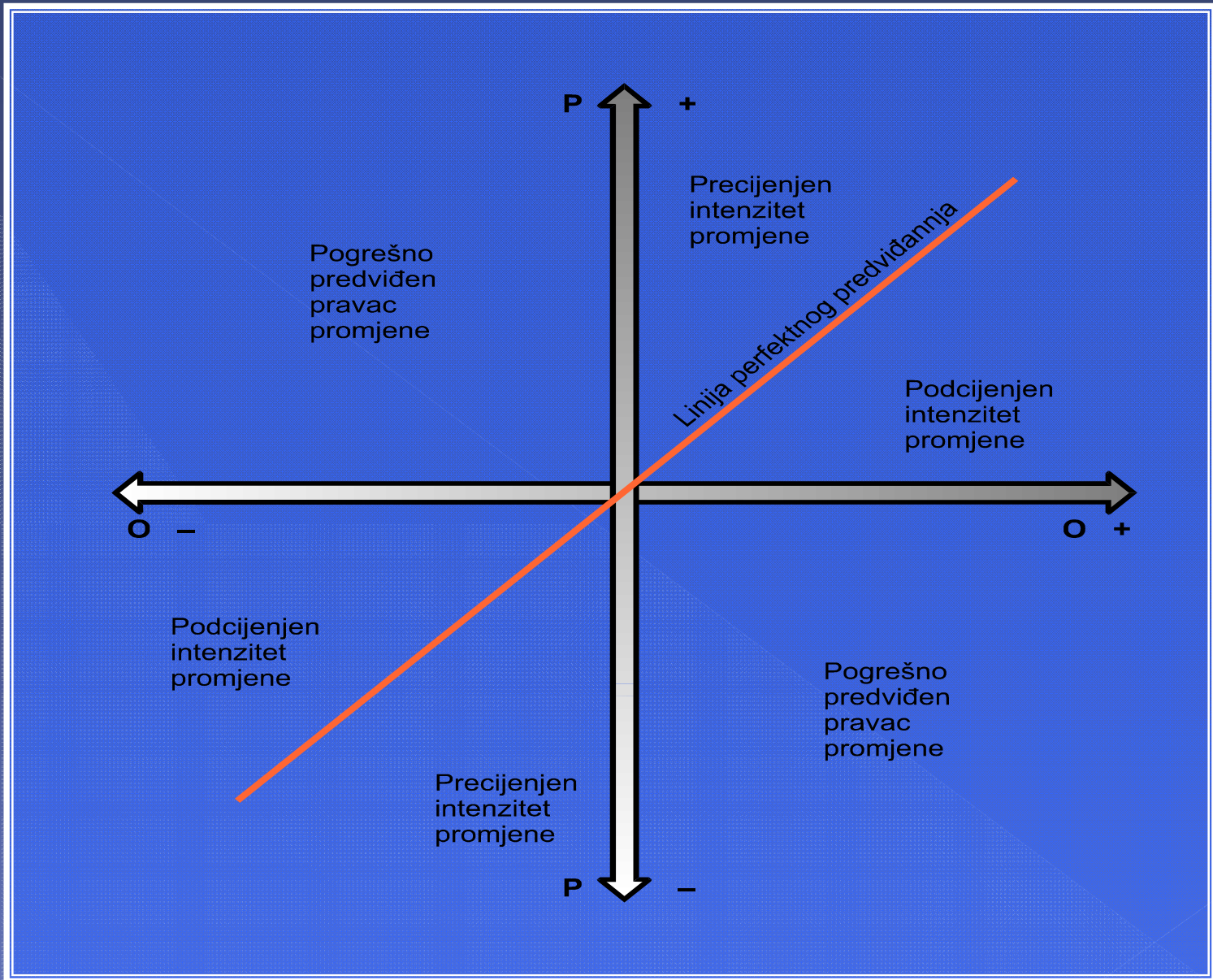

Nužnost:

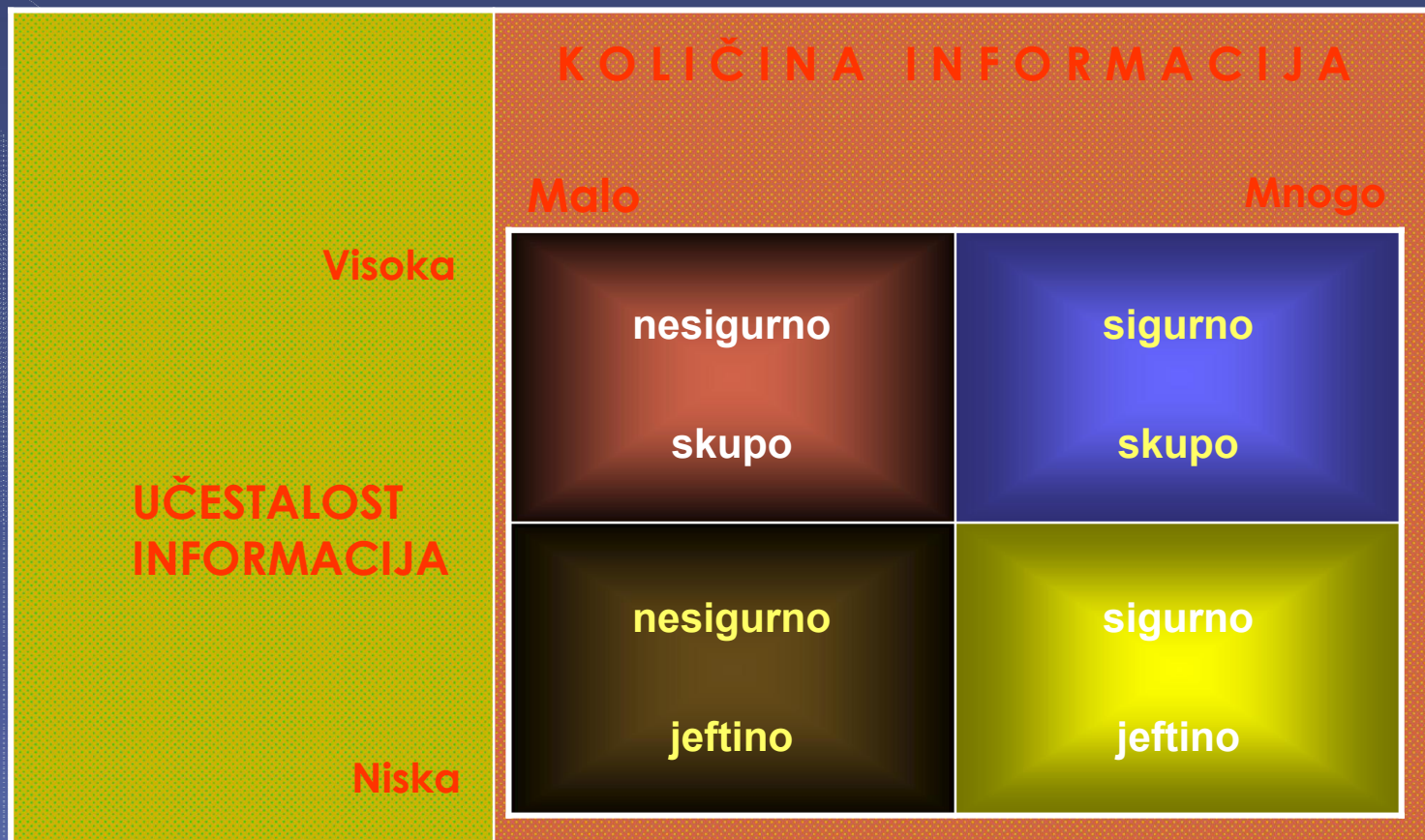
- ⊙ Osigurati adekvatne informacije
- ⊙ Izbor adekvatne metode predviđanja
- ⊙ Za uspjeh također potrebo:

Pouzdanost predviđanja

- Pouzdanost ovisi o nizu faktora
- solidno poznavanje ekonomije i društvenoga razvoja,
- suvremenih dostignuća tehničkoga i znanstvenoga razvoja,
- solidno vladanje statističkim metodama znanstvene analize
- znatna stvaralačka imaginacija,
- te sposobnost postavljanja inteligentnih, dobro fundiranih pretpostavki, bez kojih nema solidnoga predviđanja
- **Može doći do precjenjivanja ili potcjenjivanja**

Slika 39 - Dijagram predviđanje - ostvarenje

Slika 40 - Međuzavisnost količine i učestalosti informacija, te sigurnosti i troškova predviđanja

Metode predviđanja

- Za potrebe predviđanja razvijene su brojne metode (oko 150), izbor kojih ovisi o predmetu promatranja, vremenskom horizontu, te o složenosti procesa kretanja i promjena odgovarajućih varijabli.
- Sve se te metode mogu za potrebe predviđanja klasificirati u tri grupe, a to su:
 - > **metode ekstrapolacije,**
 - > **metode procjene eksperata i**
 - > **metode simulacije.**

Metode ekstrapolacije

- Koriste se za predviđanje budućega stanja na temelju trendova razvoja iz prošlosti.
- Radi se o preslikavanju prošlosti u budućnost koristeći se ekstrapolacijom određenih parametara, funkcionalnih karakteristika i karakteristika sustava i struktura.
- Koriste se u onim slučajevima kada se ti parametri mogu kvantitativno izraziti, pa se stoga i nazivaju kvantitativnim metodama predviđanja.
- Najpoznatije su: metode vremenskih serija, metode eksplanacije i ekonometrijske metode.

Metode procjene eksperata

- Metode procjene eksperata (metode konvergentnoga usuglašavanja) temelje se na prikupljanju, analiziranju i usuglašavanju odgovora velikoga broja eksperata za određena pitanja iz domene predviđanja.
- One su rezultirale iz činjenice da su metode ekstrapolacije i metode simulacije kvantitativne naravi, pa stoga nisu adaptibilne u svakoj situaciji i ne daju uvijek najbolja rješenja.
- To je i utjecalo da su u novije vrijeme razvijene intuitivne metode koje su nekvantitativne naravi, a koje su adaptibilnije na zahtjeve prakse od onih kvantitativnih.

Intuitivne metode

- Naziv intuitivnih metoda je kontradiktoran s obzirom da se one ne temelje na intuiciji.
- Intuicija se obično definira kao neposredna spoznaja predmeta, što znači da ona isključuje razumsko razmatranje ili refleksiju.
- Intuitivne metode imaju sasvim suprotne karakteristike - one problem ili predmet razmatraju s više aspekata, uz uporabu kvantitativnih analiza kako bi se donijele ocjene o tijeku odvijanja neke pojave.
- Postoje dvije grupe intuitivnih metoda –
 - > individualna procjena eksperata i
 - > kolektivna procjene eksperata.

Metode simulacije

- zasnivaju se na izradi modela pomoću kojega se, promjenom varijabli, simulira ponašanje poduzeća u budućnosti.
- Simulacijski model opisuje ponašanje stvarnosti (u cjelini ili nekog njezina aspekta) kvantitativnim i/ili kvalitativnim izrazom.
- Sastoji se od brojnih ovisnih varijabli kao što su: profit, tržište i razina kvalitete koje se mijenjaju tijekom simulacije s promjenama nezavisnih varijabli, kao što su: stopa inflacije, promjena konkurentskih cijena i stopa nezaposlenosti.
- Cilj simulacijskih modela je reprodukcija ili testiranje “stvarnosti” bez stvarnoga iskustva o njoj.

- Mnogi simulacijski modeli odgovaraju na pitanje što-ako.
- Na primjer: *Kakav se profit može predvidjeti u sljedećem planskom razdoblju ako stopa inflacije bude 6%, a poduzeće nastavi s postojećom proizvodnjom?*
- Kako bi se dobio odgovor na takva pitanja, neophodno je koristiti odgovarajuće matematičke metode uz primjenu računala.

- Tipovi varijabli okoline korištenih u simulacijskom modelu mogu biti: stopa inflacije, kratkoročna kamatna stopa, stopa poreza i razina nezaposlenosti.
- Strategije koje se koriste u simulacijskom modelu mogu izražavati: cijene, prodaju, dividende, *cash flow*, deprecijaciju i proizvodni kapacitet.
- Performanse mjerila korištenih u simulacijskom modelu mogu biti: izvješće o prihodima, financijski odnosi (kao što su: *debt-to-equity ratio*, ROE i *earnings per share*) i bilanca.

Kraj

- Pitanja ?